

पशुपालन कार्यक्रम अनुदान सम्बन्धी कार्यविधि, २०७५

इटहरी उपमहानगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
इटहरी, सुनसरी

पशुपालन कार्यक्रम अनुदान सम्बन्धी कार्यविधि, २०७५

प्रस्तावना :

इटहरी उप-महानगरपालिका क्षेत्र भित्रमा आर्थिक स्थिती कमजोर भएका पशुपालन व्यवसायमा इच्छा भएका असंगठित कृषकहरुलाई तिनिहरुको आर्थिक स्थितिमा सुधार ल्याउन, स्वरोजगारमा बृद्धि गर्ने तथा पशु,पशुजन्य पदार्थमा आत्मनिर्भर बनाउन कृषकहरुलाई पशुपालन, माछापालन, कुखुरापालन, डेरी प्रबृद्धन तथा घाँस खेती कार्यक्रम संचालन गर्नका लागि कानुनी व्यवस्था गर्न वाञ्छनिय भएकोले विनियोजन ऐन २०७५ को दफा (५) बमोजिमको अधिकार प्रयोग गरी इटहरी उप-महानगर पालिकाको कार्यपालिका द्वारा यो कार्यविधि स्विकृत गरी लागु गरेको छ ।

१. प्रारम्भिक : संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:

(क) यो कार्यविधिको नाम “पशुपालन कार्यक्रम अनुदान सम्बन्धी कार्यविधि २०७५” रहेको छ ।

(ख) यो कार्यविधि इटहरी उप-महानगरपालिका ,नगर कार्यपालिका बाट स्वीकृत भएपछि प्रारम्भ हुनेछ।

२. परिभाषा : विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा

(क) “कार्यालय ”भन्नाले इटहरी उप-महानगरपालिका ,नगर कार्यपालिकाको कार्यालय सम्भन्धनु पर्दछ ।

(ख) “कार्यक्रम ” भन्नाले कृषकलाई पशुपालन कार्यक्रममा अनुदान सम्बन्धि कार्यक्रम सम्भन्धनु पर्दछ ।

(ग) “शाखा” भन्नाले इटहरी उप-महानगरपालिका अन्तरगत रहेको पशुपन्ध्री विकास शाखा सम्भन्धनु पर्दछ ।

(घ) “समिति ”भन्नाले यस कार्यविधि बमोजिम गठन हुने समिति सम्भन्धनु पर्दछ ।

(ङ) “ कार्यविधि ” भन्नाले पशुपालन कार्यक्रममा अनुदान सम्बन्धी कार्यविधि २०७५ सम्भन्धनु पर्दछ ।

(३) कार्यक्रमको उद्देश्य : कार्यक्रमको उद्देश्य देहाय बमोजिम हुनेछ

(क) सिमान्तकृत तथा अन्य आयस्तर कमजोर भएका समुदाय लक्षित , पशुपन्ध्री पालन , घाँसेवाली खेती, तथा मत्स्यपालन कार्यक्रम संचालन गरी उनीहरुलाई कृषि तथा पशुपन्ध्री पालनका क्षेत्रमा सशक्तिकरण तथा मुलप्रवाहिकरण गर्ने ।

(ख) लक्षित वर्गको खाध तथा पोषण सुरक्षमा टेवा पुऱ्याउने ।

(ग) लक्षित वर्गलाई रोजगारीको अवसर सिर्जना गरी आयआर्जनका माध्यमद्वारा जीविकोपार्जनमा सुधार ल्याउने ।

(घ) लक्षित कार्यक्रमहरूलाई मितव्ययी, प्रभावकारी सरल र पारदर्शी रूपमा संचालन गर्ने ।

(४) कार्यक्रमका क्षेत्र सम्बन्धि व्यवस्था : (१) कार्यक्रमको क्षेत्र इटहरी उप-महानगरपालिकाका सम्पूर्ण वडा तथा वडा भित्रको टोल रहनेछ ।

(२) पशुपालनका कार्यक्रमहरू यस आ.व मा पकेटक्षेत्र निर्धारण नगरी संचालन गरिएतापनि आगामी आ.व देखि पकेट क्षेत्र निर्धारण गरी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

(२) **कार्यक्रमका विषयगत क्षेत्र :** कार्यक्रमका विषयगत क्षेत्र देहाय बमोजिम हुनेछ,

(क) गाई खरिदमा अनुदान कार्यक्रम

(ख) बाखा खरिदमा अनुदान कार्यक्रम

(ग) बंगुरको पाठापाठी खरिदमा अनुदान

(घ) मासु उत्पादनको लागि पाडा खरिदमा अनुदान

(ङ) कुखुरा/हाँसको खोर निर्माणमा अनुदान

(च) बंगुरको कृत्रिम गर्भाधान तथा अन्य उपकरण खरिदमा अनुदान

(छ) कृषक समुह, पशु श्रोतकेन्द्र, निजि तथा सामुहिक पशुपालन फर्मको अभिलेखिकरण गर्ने ।

(५) कार्यक्रम संचालन प्रकृया : (१) पशुपन्छी विकास शाखाले कार्यक्रमको प्रस्ताव सम्बन्धी सुचना कम्तीमा १५ दिनको म्याद राखी सुचना प्रवाह गर्नु पर्नेछ र सो सुचना उप-महानगरपालिकाको कार्यालय तथा वडा समितिको कार्यालयमा समेत टाँस गर्नुपर्नेछ ।

(२) उपमहानगरपालिका बाट अनुदानको लागि कृषकले अनुसुचि १ बमोजिमको ढाँचामा निवेदन वडा कार्यालय मार्फत वा सोभै पशुपन्छी विकास शाखामा दिन सक्नेछन् ।

(३) प्राप्त निवेदनहरूको शाखाले स्थलगत अनुगमन गरी सो को प्रतिवेदन समितिमा पेश गर्नेछ ।

(४) निर्धारण भएका वडाहरूमा कम्तीमा ५जनाको कृषकको समूह वा उपमहानगरपालिका भरीको एउटा कार्यक्रमको एउटै समूह गठन गरी कार्यक्रम कार्यान्वयन गरिनेछ ।

(५) कार्यक्रम संचालन गर्दा समितिले निश्चित मापदण्ड स्वीकृत गरी त्यस्तो मापदण्ड बमोजिम कृषक छनौट गरिनेछ ।

- (६) मापदण्ड बमोजिम पशुपन्छी विकास शाखाले वडाको सिफारिश सहित कृषकको छनौटको लागि समिति समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ ।
- (७) उपदफा ६ बमोजिमको प्रस्तवलाई समितिले स्वीकृत गरेपछि छनौट भएका कृषक र कार्यालय बिच कार्यक्रम कार्यान्वयन सम्भौता हुनेछ ।
- (८) सम्भौता पश्चात कृषकले पशु आफैले खरिद गरि सो को नियमानुसार बिमा गराउनुपर्ने छ।
- (९) बिमा पश्चात पशु खरिद गरेको बिल भरपाई, पशुको तस्वीर तथा बिमाको कागजात संलग्न राखी नियमानुसार कार्यालयमा अनुदान रकमको लागि भुक्तानि मांग गर्नुपर्नेछ ।
- (१०) कार्यसम्पादनको आधारमा उप-महानगरपालिकाले शाखाको सिफारिशमा समुहको खातामा रकम उपलब्ध गराउनेछ ।
- (११) कुखुरा / हाँसको खोर निर्माण वापतको अनुदान सम्बन्धमा खोर निर्माण कार्य सम्पन्न पश्चात् असी प्रतिशत अनुदान रकम उपलब्ध गराइनेछ र बिस प्रतिशत सम्बन्धित कृषकले श्रमदान गर्नुपर्नेछ ।
- (१२) बंगुरको कृ.ग. उपकरण तथा अन्य उपकरणको खरिदमा अनुदान रकमको समबन्धमा छनौट भएका कृषकले सामाग्री खरिद गरिसके पछि सो बिल भरपाई तथा उपकरण शाखाले जाँच गरे पश्चात अनुदान रकम सम्बन्धित कृषकको खातामा जम्मा गरि दिनेछ ।
- (६) अनुदानमा खरिद गरिने पशु तथा उपकरणको मापदण्ड सम्बन्धि व्यवस्था :** (१) गाईको हकमा प्रति कृषक कम्तीमा १ (एक)वटा उन्नत जातको कोरेली बाच्छी प्रजनन् योग्य उमेरको वा ब्याएको माउ गाई खरिद गर्नु पर्नेछ ।
- (२) बाखाको हकमा एक सदस्यको लागि बढीमा दुई वटा बाखाको पाठीको अनुदान रकम उपलब्ध गराईनेछ र उक्त बाखाको जिवित तौल कम्तीमा १५ के.जि. र प्रजनन्को लागि उमेर पुगेको हुनुपर्नेछ ।
- (३) बंगुरको पाठापाठीको हकमा एक सदस्यलाई बढीमा दुई वटा सम्म पाठापाठी उपलब्ध गराईनेछ र त्यस्तो पाठापाठी कम्तीमा ४५ दिनको हुनुपर्ने र उमेर र जात अनुसारको शारिरिक बृद्धि भएको हुनुपर्नेछ ।
- (४) कुखुरा तथा हाँसको खोर निर्माणको अनुदानको हकमा कम्तीमा पचास वटा पन्छी अटने खोर निर्माण गर्नुपर्नेछ ।
- (५) मासुको लागि पालिने पाडाको खरिदको हकमा जिवित शारिरिक तौल कम्तीमा पचहत्तर के.जि. भन्दा माथीको स्वस्थ पाडा खरिद गर्नुपर्नेछ ।

(५) बंगुरको कृत्रिम गर्भाधान उपकरण तथा अन्य उपकरण आफ्नो आवश्यकता अनुसार सूचिकृत पसलबाट खरिद गर्नुपर्नेछ ।

(७) अनुदान रकमको सिमा तथा संख्या सम्बन्धि व्यवस्था : अनुदान रकमको सिमा तथा संख्या सम्बन्धि व्यवस्था देहाय बमोजिम हुनेछ ।

(क) अनुदान रकमको हकमा सम्बन्धित कार्यक्रमको शिर्षकमा विनियोजित रकम मात्र उपलब्ध गराइनेछ, सो भन्दा बढी रकम कृषकले स्वयं व्यहार्नुपर्नेछ ।

(ख) कार्यक्रम संख्याको हकमा वडाहरुबाट प्राप्त कृषकहरुको मांगको आधारमा स्वीकृत कार्यक्रमलाई वडाहरुमा समानुपातिक हिसाबले बाँडफाँट गरी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ तथा माँग नभएको वडाहरुको कार्यक्रम अन्य वडाहरुमा समितिले निर्णय गरी संचालन गर्न सक्नेछन् ।

(ग) बंगुरको कृत्रिम गर्भाधान उपकरणको हकमा कृत्रिम गर्भाधान कार्यक्रम संचालन गरिने फर्मलाई विशेष ग्राह्यता दिई कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

(द) कृषक छनौटका आधार : कृषक छनौटका आधार देहाय बमोजिम हुनेछ ।

(क) आयश्रोत न्यून भएका कृषक परिवार

(ख) दलित, जनजाति, मधेशी, एकल महिला, अपाङ्ग महिला तथा पुरुष

(ग) कृ.ग.उपकरणको हकमा व्यवसायिक फार्म दर्ता तथा व्यवसायमा निरन्तर लागेको कृषक परिवार ।

(घ) पशुपालन व्यवसायलाई अंगाल्न सक्ने अभिरुचि भएको ।

(ङ) विदेशबाट फर्कि नेपालमै पशुपालन व्यवसाय गर्ने इच्छाशक्ति भएको युवा ।

(च) गाई, बाख्रा, पाडा तथा बंगुरपालनमा आफ्नो गोठ तथा खोरको व्यवस्था भएको ।

(छ) चरन तथा पशु आहारको व्यवस्था गर्न सक्ने ।

(ज) खोर निर्माण अनुदानको हकमा कम्तीमा पचास वटा स्थानिय वा उन्नत जातको कुखुरा/हाँसपालन गरिएको ।

(झ) कार्यक्रम संचालन र कार्यान्वयन संयोजक कार्यपालिकाको पशुपन्छी विकास शाखाका प्रमुख/पशु विकास अधिकृत/पशु चिकित्सक हुनेछ ।

(ञ) अधिल्लो आर्थिक वर्षमा अनुदान रकम नलिएको ।

(९) छनौट तथा कार्यान्वयन समिति : यस कार्यबिधिको कार्यान्वयन गर्न तथा कृषक छनौट गर्न देहाय देहाय बमोजिमको एक समिति रहनेछ,

(क) नगर प्रमुख - संयोजक

(ख) उप-प्रमुख - सदस्य

(ग) प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत - सदस्य

(घ) प्रमुखले तोकेको एक महिला सहित ३ (तिन) जना कार्यपालिका सदस्य - सदस्य

(ङ) पशुपन्छी विकास शाखाका प्रमुख/पशु विकास अधिकृत/पशु चिकित्सक मध्ये एक जना - सदस्य सचिव

(१०) अनुगमन सम्बन्धि व्यवस्था : यस कार्यक्रमको अनुगमन उप-महानगरपालिकाको अनुगमन समिति, वडा समिति र सम्बन्धित विषयगत शाखाहरूले गर्नेछन र सो को प्रतिवेदन समिति समक्ष पेश गरिनेछ ।

(११) थपघट वा हेरफेर गर्न सक्ने : (१) यो कार्यबिधिको कार्यान्वयनलाई थप व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउन उप-महानगरपालिकाले आवश्यकता अनुसार यस कार्यबिधिमा थपघट , हेरफेर तथा खारेज गर्न सक्नेछन ।

(१२) बाधा अडकाउ फुकाउ : यस कार्यबिधिको कार्यान्वयनमा कुनै बाधा अडचन परेमा समितिले निर्णय गरी त्यस्तो बाधा अडचन फुकाउन सक्नेछ तर त्यस्तो निर्णय कार्यपालिका बाट अनुमोदन हुनु पर्नेछ ।

दफा (५) को उपदफा ३ संग सम्बन्धित

अनुसुचि-१

श्रीमान् कार्यालय प्रमुख ज्यू

इटहरी उप-महानगरपालिका

पशुपन्छी विकास शाखा , इटहरी सुनसरी ।

बिषय : अनुदान सहयोग उपलब्ध गराईदिने सम्बन्धमा ।

महोदय,

मलाई पशुपन्छीपालनमा सहयोग प्राप्त गरी

.....कार्य गर्न तिव्र इच्छा भएकोले निम्नानुसार कागजात राखी निवेदन गर्दछु । मैले अनुदान सहयोग प्राप्त गरेमा निर्धारित प्रकृया अनुसार सम्बन्धित वडामै रहि कार्य गर्ने छु ।

पुनश्च: तपसिल अनुसारका कागजातहरु यसै निवेदन साथ संलग्न राखेको व्यहोरा समेत अनुरोध गर्दछु ।

तपसिल :

१. नेपाली नागरिकता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि

२. सम्बन्धित वडा कार्यालय वा उपमहानगरपालिकाबाट सामाजिकरूपमा पछाडी परेका सिमान्तकृत महिला/दलित/जनजाति अपाङ्ग मधेशी लगाएतसिमान्तकृत वर्गको पहिचान हुने सिफारिश पत्र ।

३. तोकिएको अन्य कागजात

निवेदकको

नाम :

दस्तखत :

संस्था/व्यक्ति :

ठेगाना :

सम्पर्क नं.